Փունջը ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի։

Տարեկան բաժանորդագինն է երիւս եւ վեց արծաթ Մեճիտ կանխիկ վճարելի, թէ՛ մայրաքաղաքիս եւ իւր արուարձանաց եւ թէ՛ գաւառաց համար։

Վեց եւ երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի։

Տեղական եւ գաւառական դրպատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը սիրտի վճարէ։

Հատը 40 փարայ է, եւ կը գտնուի մասնաւորապէս Պանճէ-Գաբու ջրավաճառ եւ գրավաճառ Պօղոս եւ Յակոբ աղայից խանութները։

ՓՈՒՆՋ

Ծանուցման տողը 3 դուրուշ է մէկ անգամի համար։ Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար։

Խմբագրութեան վերաբերեալ որ եւ է գիր ուղղելի ատ. Տճօրճե-Տէր Հ. Ս. Ալատճատճեան կ. Պոլիս Պալըզ-բազար Նաֆիյէ խան վերի յարկ թիւ 16։

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN
Directeur du journal Vrménien Pountch
—16 Nafié-Han, Balouk-Pazar 16—
CONSTANTINOPLE

ԹԻՒ 2085 — ՇԱԲԱԹ — 1888 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 13

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՓՈՒՆՋԻ

Վերջապէս Սուլթան Եփենտի Սպրթուլեան ըստ ամենայնի կը յաջողի Մեծայիշատակ Ծովհաննէս Եփենտիի Սպարթալեան՝ արժանաւորապէս գործն ալ եւ գլուխ կանգնելով իւր փառապանծ Վերադասութեան, — Իզմիրէն ա՛յսպէս կը գրեն առ մեզ՝ ներքոգրեալ Նորին վսեմութեան ոգւոյ, սրտի եւ մտայ աղնիւ ու դիւցազնական բարեմասնութիւններն, եւ ծանօթութիւնները տալով Նորին վսեմութեան բարերարութեանց ու առատաձեռնութեանց վերայ։ Ուստի խումբ մը այրեաց, որոց եւ կարօտելոց, բարերարեալը Հանգուցեալն, կըսեն, որ Նորա անակընկալ ամենացաւալի մահուան վրայ ի սուգ համակեալ կուլային աղեկիզ, այժմ մխիթարեալ կօրհնեն եւ կը բարեբանեն Նորա արժանաժառանգ յաջորդն եւս։ — Մեծաւ հրճուանօք կը կարդանք այս պատուական ծանօթութիւնները։ Անշուշտ ընդ մեզ մեծաւ հրճուանօք կը կարդան նաեւ այն ամէն Հայք, որ գիտեն թէ մեր ազգին բաղմակարօտ վիճակին առջեւ ուրեք քանի պէտք ունի Սպարթալեան Սաեփան Եփենտիի նման բարերարել ու մեծադործել սիրող աղնուափայլ անձնաւորութեանց։ Այսպիսի ազգայինք են, որ միանգամայն պատիւ եւ փառք կը բերեն մեր ազգին, եւ որ կը բարձրացնեն մեր Ազգն առաջի աշխարհի։ Այսպիսիք են ապաքէն որ խթան կը լինին նաեւ այն ձեռնհաս ազգայնոց խղճին, զոր չեն կրնար զարթուցանել սեռական վիճեցունել՝ ապառաժներն անգամ շարժող ապաժոյժ ձայնը ողբոց եւ հեծեծանաց, եւ ամենայն չարչուչը ազէտք եւ արկածք՝ թշնաուառացուիչը Ազգիս։ — Պարտիմք ուրեմն մաղթել հանապազ որ ոյսպիսեաց ժամանակաց անոռանան Միան Սաեփան Եփենտի եւ համանմանք իւր, եւ գժբաղդութիւնք եւ ձախողուածք աշխարհի ո՛չ երբեք մերձենան ի նոսա։

(Թղթակցութիւն Փունջի)

Սելճուկ. 4 Փետրուար 1888։ — Անցեալ ամսոյ 8 րդ օրը գիւղս ցաւալի կորուստ մ՚ունեցաւ՝ դառնագին մահուամբ Օր. Արփինիա Խաչատեանի, որ հազիւ իննսուսան գարունները վայելած, գրեթէ երեքամսեայ տաժանելի հիւանդութենէ մը յետոյ, վոխեցաւ յաստեաց, ի լուր սուգ համակելով իւր ընտանիքն ու այն ամէն անոնք՝ որք գինքը կը սիրէին ի սրտէ։ Տարաբաղդ հանգուցեալը երկոտասանամեայ հասակին մէջ ի Պարսիպակ զրկուած և չորս տարիի չափ չարունակ անդ մի բողոքական դպրոցի (այժմ յԱտրպաղար վոխադրեալ) մէջ ժամանակ անցուցած և հոն բաւական ուսում առած ըլլալով, կատարեալ դաստիարակութեամբ զարդարուած աքանչելի անձնաւորութիւն մը կը ներկայացնէր։ Բազմաբարոյ, հեզ և այլ սոյնպիսի առաքինալարդ բարեմասնութեամբ օժտեալ մի ոգի ունենալուն՝ սիրելի եղած էր ամէն անոնց, որք մերձական յարաբերութիւններ ունեցած էին նորա հետ, և որք ի մտայ կը հանչնային զինքը։ Պրծնիւ բողոքական էր, բայց չունէր այն սեռակ մը կրօնասէր զգացումներն ու աղդատակայ վատ և մոլեռանդ բնաւորութիւնը, զոր ունին ընդհանրապէս ոգեյոյս և ռամիկ բողոքական աղգայիններ ոմանք։ Սա լուսաւորեալ մտաց և ուղիղ դատողութեան տէր գրեանց ամենայն մ՚ըլլալով, եթէ ապրած ըլլար, յոյս մեծ կար թէ ոչ սակաւ օգտակարութիւն պիտի ունենար իւր հայրենեաց. այլ, աւա՛ղ, անողոք և սարսափամահ մահը խիստ կանուխ խլեց զան և ամենայն ակնկալութիւն ի դէրև հանեց։ — Անցեալ գեկտ. ամսոյ 26 րդ գիշերն ժամը 4 ի միջոցները հըրդեհն սոսկալի արկած մը պատահեցաւ ասա, բայց հակառակ ան չէնքերուն մէնէանց խիտ առ խիտ մերձաւորութեան հրդեհը ծագած տունէն դատ ուրիշ ո՛և է տան ինաս չկրցաց պատճառել ջանիւք և անձնուէր աշխատութեամբ տեղւոյս համային հատուկութեան, յորոց ոմանց՝ մինչ ի ձեղունս ճարակող հրդեհի բոցերուն դէմ յուսացած աննկուն քաջութիւնը յոյժ զարմանալի և կատարեալ գովելի մի դործ էր։ Բայց ըստ որում Ժողովուրդին այդ զարմանալի քաջութիւնը կրնար ոչնչանալ և ի դերև եղնել օդին հակառակ բերմանցն ատեն, ուստի այդպիսի արկածի մը դիմադրող յատուկ դործիք ունենալու պէտքն զգալով գիւղիս երեւելիներէն ոմանք, յաջորդ կիրակի օրն ի ժողով դումարեցան, և զոյդ մը ջրմուղ դործիք գնելու համար հանգանակութեան սեռակ բանալու որոշումն ըրին, և լուսաձին նայելով՝ 4-5000 դուրուշի դրուածք մը եղեր է։ Ի-ցի՛ թէ, այդ որոշում ևս այլոց պէս չմնար առանց դործադրուելու։

Մոդնոս. 2 Փետրուար 1888։ — Կը լինդրուի որ հաճիք հրատարակել հետեւեալն՝ որ է առ ազգային կեդրոնական վարչութիւնն ուղղեալ հանրադրի մը պատճէնը։

Սրբազան Հարք և Վսեմաշուք Տեարք։

Կրօնական պատկառելի ժողովոյ Ս. Հարց անխոնջ և յարատեւ դործունէութեանց առթիւ մեր ի պարտէ ղոհունակութիւնը յայտնելէ ղկինի կը չնորհաւորեմք նաեւ բազաքական նորընծայ ժողովոյ պաշտօնական վաւերացումն, մտաթերելով որ տայ երկինք կար և կարողութիւն և անվհատ սկսա ի դլուխ հանելու իւրեանց բարձր պաշտօնն և սլաակերտու ազդային ամեն իդձերն, որոյ առթիւ մեծ յոյս կը տածէ Ս՚աղնիսայու ժողովուրդը՝ որ ազդային իշխանութեան սոյնպիսի պատճանելիր և աչալուրջ անդամոց ձեռօք անյապաղ սլիտի տեսնէ իւր կենդանի լենդրոյ լուծումը։ 1887 տարին անցաւ ամէնէ, և անդթաբար՝ թողուց տեղւոյս տառապեալ ժողովուրդը որ իւր չրջանին մէջ չարունակեալ ղեղմմունք ժամանակ մի ևս տեւեն, առաւել խորին եւ առաւել անբուժելի վէրքեր բանալու համար, որոյ վրայ առաւել ծանրացեալ կը մնայ Ազգ. Վարչութեանդ յամառչալ կայունութիւնը որոյ օր ըստ օրէ յուսահատութիւնը կը բռնանայ ժողովուրդն մը վրայ որ իւր բռնածը ձեռքը կը մնայ. անիրաւութեան ղոհ դնացած, ամեն դրկանաց մատնուած և ամեն անպատուութեանց ղլխոյ խոնարհած, դլխակոր կայ նաեւ կը մնայ անօք և անօդնական. այս պարադային մէջ ձեռն ի ծնօտս կը խորհի պահ մը, և իւր դիրքն ի նկատի առնելով կը հառաչէ. կը հառաչէ այո՛, դի իւր ձայն չլսուիր, դի ճշմարտութիւնն կը հալածուի, դի իւր պաշտպանն կը տկարանայ, և ամեն յոյսեր յօդս կը ցնդին. հոդևոր մխիթարութիւնէ ղուրկ, խաղաղութենէ հեռի, գայթակղութեանց մէջ ընկղմած և լինքն յանձին կղզայ սառնութիւն մը իւր ազգէն և իւր եկեղեցիէն, և վերջապէս հարուած մը ժողովրդեան թէ՛ նիւթական և թէ՛ բարոյական ղդացման։ Այս կացութիւն արդարեւ վտանգաւոր է ազգի մը դոյութեան՝ որոյ ոչ նուազ և առաւել ուշադրութիւն պէտք է դարձնէ ազդային իշխանութիւնդ և վաւերայ անմիջական դարման մը տանելու այս անբնական ընթացքին, որոյ առթիւ ներում մեղ ընել թէ ցարդ մեր մէջէն ուրիշ անղուսպ ներս ստիպեալ ծանրածանր անկարդութեանց դիմելու հակաղդային չարժուածներն ի յարդանս ազդային իշխանութեանդ և առ ի խոհեմութիւն կասեցուցուած են չատ անդամներ. մեր վիչտեր և տառապանքներն թէև չատ անդամներ ներկայացուցած եմք առաջի կեդրոնական վարչութեանդ և ստէպ ստէպ կրկնելէ յետոյ նաև տեսնելով մեր յուսավրէպ լինելն և մեր ամեն լղձեր ու բողոքներու ամբութեան դատապարտուիլն ևս առաւել հարուած մը եղած են մեր սրտերու վրայ, որով մեր հառաչանաց գոռ ու դոչումներն կը դղրդեն զերկիր համային։ Գալով ծերունի քահանայից՝ առաւել խղճալի և առաւել քաոսեալի տեսարան մը կը ներկայացնեն մեր վշտաց. իւրեանց այս վիճակ անհանդուրժելի և բոլորովին անտանելի դարձած՝ մըտային խանդարում կսպառնան, և յաճախ զառանցանաց և երբեմն իւրեանց անսովոր և մտքէ չանցած անխորհուրդ ընթացքներու դիմել կերպարեն յուսահատ և անվհատ մնալով յամենուստ Տ. Ծովհաննէս քահանայի կրօն. Պատկ. ժողովրդոյ կողմէ Կ. Պոլսոյ մէջ պատարագելու որոշման դէմ բողոքող թաղ. խորհուրդն բոլորովին ի խաւար մառախլապատ խոհուզեալ՝ իւր աչաց առջեւ կը տեսնէ Շահպազլեան մը որ Ս. Կնունդի տօնի առթիւ Ս. Սեղանի առջեւ Ս. Պատարագ կը մատուցանէ և անտես կընէ զայն, իբրեւ թէ անմեղ լինելէ Շահպազլեան այն իրաւամբ դատապարտեալ, այն ըմբռոստ, այն խռովայղձ, այն ապերասան, այն ապստամբ և իւր կոչման անարժան արեղայն. այլ արդեօք կեդր. վարչութիւնդ մինչեւ երբ պիտի հանդերձ որ իւր աղդ, իւր եկեղեցին, իւր կրօնք, իւր օրէնք և իւր որոշումներ խաղալիկ լինին՝ այս օրինակ վատթար ձեռքերու տակ. մինչեւ երբ պիտի թոյլատրէ՝ որ գայլն մտած իւր հօտին մէջ՝ յօշոտէ իւր անմեղ դառնուկներն՝ և ոչնչացնէ նոցա նիւթական և բարոյական դժբերն, և վերջապէս կըսպասէ որ անհետանա՞ն նոցա հետքեր, ձանձրացա՞ծ է արդեօք նոցա գոյութենէն, և մինէ կարելի՞ է այս. եթէ 100 ոչխարին մին մնըլրի, պէտք չէ լենսուն և իննն թողուլ որ մսլորեալ չեն և երթալ այն մսլորեալն փնտռելու, և միթէ այս չէ թոյլ հովուի մը սրբազան պարտականութիւնը. ինչ հարկ կայ կամ ինչ չահ արդեօք՝ այս տատիճան դանդաղելով և 450-500 տուն ժողովուրդ մը բոլորովին ոչնչացնելու չափ սպասելու։ Ներում մեղ, եթէ այս տատիճան համարձակութեամբ կը խօսիմք ի ներկայութեան պատկառելի վարչութեանդ, այլ ըստ Սահմանադրութեան օրինաց որ մեր Օգոստափառ Օսմանեան հըղոր կայսրութիւնը նուիրած է Հայ ազգին, այժ կուտայ մեղ խօսելու և մեր բողոքոյ ձայները բարձրացնելու յատնելի կեդր. վարչութեանդ՝ որ միակ պաշտպանն է Թուրքիոյ Հայոց իրաւանց, որ և մեք ըստ այնմ ցարդ անվրէպ ճանչնալով մեր պարտականութիւնը և ցուցընելով մեր ծայրայեղ հնազանդութիւնը՝ յարգած եմք գկեդրոնական վարչութիւնդ։ Ուրեմն կապասենք անտի իրաւամբ պաշտպանութիւն և չուծումն մեր արդար դատին որոյ առթիւ կը ղոհունինք ցարդ թէ՛ նիւթապէս և թէ՛ բարոյապէս։ Արդ Սրբազան Հա՛րք և վսեմաշուք Տեա՛ք, գեկուցանելով զայս ամենայն առաջի Ձերդ Պատկառելի ժողովոյ՝ վստահ և յուսալով ակն ունիմք անմիջական տնօրէնութեան մը, ներկայ անբնական և դայթակղելի կացութեան բարձման, որոյ առթիւ կանխաւ մատուցանելով մեր որդիական և ուռանդադին և ակնածալից յարդանքներն, մնամք ամենախոնարհ և հարազատ որդիք Հայաստանեայց առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյ։ (Ստորագրութիւն 122 150)

Պոլիս. 25 Յունուար 1888։ — Մրդոպան ֆ Ֆոթալեն։ — Անցեալ տարի Բօամէն անուն կամենաճառ մը իր բնակարանէն մեկնելով յանախորդաց կաթ բաժնելու նպատակաւ, իւր կառքը, ձին և կաթը պահած սխոռը մնած միջոցին, կացինի հարուած մը ընդունելով դլխոյն՝ սպանուած էր ձեռամբ իւր սպասաւորին, 17 տարեկան պատանւոյ մը Մ՚ՀՀ ատեն։ Սպանեալն և թէ սպանիչն երկուքն ալ պօսթանցի են. առաջինն ամուրի մ՚էր և բաւական բարեբաստիկ վիճակ մ՚ունէր. բայց սպասաւոր տղան աղքատ իսկ պարկեշտ ընտանեաց զաւակ էր։ Քանի խոստովանութեան մարդասպան տղուն, սպանութիւնն հեռաւեալ կերպով կատարուած է։ 1887 ի յունուարի վեցերորդ օրն առաւօտեան ժամուն քաղաք եկող երկրագործ մը սպիտակ ձեան վերայ մարդու մը գլուխը կը տեսնէ արիւնաթաթախ, զոր լաւ մը քննելէ վերջ երբ փոքր ինչ կը հեռանայ, բազուկի մը կհանդպի. քիչ վերջն սրունք մը եւայլն, եւայլն, տեսնելով՝ քաղաք կհասնի և ոստիկանութեան լմնայ կուտայ։ Ոստիկանութիւնը սպանելոյն մարմինը կարը կարը եդած ի մի հաւաքելէ վերջ կտեղեկանայ թէ, գիակը Բօամէն անուն կամենաճառի մարմինն է։ Սպասաւոր տըղան կհարցաքննուի և կխոստովանի թէ «ուղը հարիւր ոսկարի չափ դրամ հաւաքած լինելուն վստահ՝ ուղեցի սպաննել զայն, որպէս զի սոյն դրամով արեւմուտք երթամ և երկրագործութեամբ զբաղիմ.» և կպատմէ թէ ի՛նչպէս ի գլուխ հանած է այդ ահարկու ձեռնարկը։ Ահա իւր խոստովանութիւնը։ «Կէս գիշերէն երկու ժամ վերջ սխոռը դնացի և սպասեցի որ տէրս դայ. քիչ վերջը եկաւ նա, ըստ իւր սովորութեան վրդը լապտեր մը ձեռացը մէջ. վերցուցի կացինը և հարուած մը տուի վրան որ և անմիջապէս սպաննեց առանց և ոչ մի ճիդ արձակելու ժամանակ թող-

ՄԱՅՐԸ ՎԱՃԱՌՈՒ (*)

— Ա՛յ, իմ հին ընկերս, ինչպիսի՞ գործ է ձեզ հետ եղել, որ այդպիսի վատ վիճակի մեջ եք տեսնում ձեզ։

Ցնծալից ժպիտը մեծ ուրախութիւն էր յայտնում Մարկոսի երեսին, երբ նա տեսաւ իր հին ընկերոջ՝ Ալեքսանդրի մօտ գալը։

— Ա՛յ, ես էլ ինչ եմ ասում, ինչ եմ խօսում, ինչ եմ անում, ամէն ինչ ձախողւում է ինձ համար, ամէն ինչ ինձ դէմ է դառնում։

— Ասա՛ տեսնենք ինչն է պատճառը, որ ամէն ինչ ձախողւում է քեզ համար։

Ալեքսանդրը մի քանի վայրկեան լռեց, ապա սկսեց պատմել իր դժբախտութիւնների պատճառները։

— Ես, — ասաց նա, — ինչպէս գիտէք, ամուսնացած եմ, ունեմ կին և երեք երեխայ։ Ամուսնացած եմ տասը տարի, և այդ տասը տարուայ ընթացքում ես ոչ մի անգամ չեմ ունեցել այնպիսի դէպք, որ կինս ինձ հետ վատ վարուի։ Ընդհակառակը, նա միշտ ինձ հետ շատ լաւ է վարուել, ինչպէս որ կարող է լաւ կին իր ամուսնու հետ վարուել։ Ես էլ, ինչպէս որ կարող է լաւ ամուսին իր կնոջ հետ վարուել, այդպէս էլ վարուել եմ նրա հետ։ Ես նրան սիրում եմ, նա էլ ինձ սիրում է։ Մենք ապրում էինք խաղաղ, ուրախ, երջանիկ։ Ես ունեցել եմ մի քանի ընկերներ, որոնց հետ ամէն օր հանդիպում էի, որոնց հետ ամէն օր խօսում էի, որոնց հետ ամէն օր ժամանակ անցկացնում էի։ Ես նրանց շատ սիրում էի, և նրանք էլ ինձ շատ սիրում էին։ Ես նրանց հետ ոչ մի վատ բան չեմ արել, նրանք էլ ինձ հետ ոչ մի վատ բան չեն արել։ Ես նրանց հետ ոչ մի անգամ չեմ վիճել, նրանք էլ ինձ հետ ոչ մի անգամ չեն վիճել։ Ես նրանց հետ ոչ մի անգամ չեմ կռուել, նրանք էլ ինձ հետ ոչ մի անգամ չեն կռուել։ Ես նրանց հետ ոչ մի անգամ չեմ հաշտուել, նրանք էլ ինձ հետ ոչ մի անգամ չեն հաշտուել։ Ես նրանց հետ ոչ մի անգամ չեմ ներել, նրանք էլ ինձ հետ ոչ մի անգամ չեն ներել։ Ես նրանց հետ ոչ մի անգամ չեմ խնդրել, նրանք էլ ինձ հետ ոչ մի անգամ չեն խնդրել։ Ես նրանց հետ ոչ մի անգամ չեմ ներողութիւն խնդրել, նրանք էլ ինձ հետ ոչ մի անգամ չեն ներողութիւն խնդր

ՅԱՅԱՍՆ ԴԱՅԱՍՏԱՆ

Ի. Պոլիս 13 Փետրուար 1888

ԴՈՒՇՄՈՒԽ

Օսմանեան Կայսրութիւն . . . 15-18
Իտալիա, Ֆրանսա, Անգլիա . . 36-50
Ռուսիա 1. 0. 3-95
Օսմանեան Լիրան 100 Ղրուշէն
Ընդունելութիւն 109- 2
Վճարում 102
Հեղինակ 104-
Տպագրութիւն 104-
Ամենամեծ վաճառ . . . 10-75
Ամենամեծ վարձ 76-30
Ամենամեծ հոդ 91-
Ամենամեծ » 111-13
Ընդհանուր 51-

— Ընդդէմ շաբաթուան ամենամեծ վարձին 6/18 դր. Մարտ 1887 ի վերջին տեղեկագրութեան մէջ տեսանք թէ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ ամենամեծ վարձը 6 տոկոս է, եւ ոչ թէ 18 տոկոս, ինչպէս տպուած էր մեր թերթին մէջ։ Ուրեմն ուղղելով այս սխալը, կ՚ըսենք թէ ամենամեծ վարձը 6 տոկոս է, եւ ոչ թէ 18։

— Ինչպէս կ՚իմացուի, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ 1887 ին 8000 մղոն երկաթուղի շինուած է, որ կ՚անցնի 38 նահանգներու միջով։ Այս նահանգներուն մէջ կան 2500 հազար մշակներ, որոնք կը զբաղին հողագործութեամբ։ Ամերիկայի մէջ հողագործութեան համար գործածուած մեքենաներուն արժէքը կը հաշուուի 500 միլիոն տոլար։ Ամերիկայի մէջ կան 1200 մարդ հոգեւորականներ, որոնք կը ստանան տարեկան 2 1/2 միլիոն տոլար։ Ամերիկայի մէջ կան 9 կին մարդ, որոնք կը գործեն իրենց ձեռքերով։ Ամերիկայի մէջ կան 1887 ի մարտին 8 միլիոն գործաւոր մարդիկ, որոնք կը ստանան տարեկան 3 միլիոն տոլար

ՏՂՄԷՈՒԻ ԻՒՐ ՏԻՐ

Ա. Ա. ԱՐՏԱՍԱՆԵԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՏՈՒՐՔԻԱՅԻ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԻՆ ԴԱՐԱՎՈՐԱՑԵԱԼ

Ցօրինեց — Ա. Ա. ԱՐՏԱՍԱՆԵԱՆ

Դիտել 6 տող։

Կը խնդրուի Հայաստանէն դիմողներէն ոմանէ, Վրաստանէն ու Ամերիկայէն Հայ գրականութեան սիրահարներէ, որ ներողութիւն խնդրեն մեզմէ, որ մենք ստիպուած ենք ուշացնել անոնց պատասխանները։ Ներողութիւն կը խնդրենք նաեւ անոնցմէ, որոնց նամակներուն մենք չենք կրցած պատասխանել